

Brussel, 28.10.2014
COM(2014) 689 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**VOORUITGANG BIJ DE VERWEZENLIJKING VAN DE DOELSTELLINGEN VAN
HET KYOTO-PROTOCOL EN VAN DE EU 2020-STRATEGIE**

**(voorgeschreven in artikel 21 van Verordening (EU) nr. 525/2013 van het Europees
Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende een bewakings- en
rapportagesysteem voor de uitstoot van broeikasgassen en een rapportagemechanisme
voor overige informatie op nationaal niveau en op het niveau van de unie met
betrekking tot klimaatverandering, en tot intrekking van Beschikking nr. 280/2004/EG)**

{SWD(2014) 336 final}

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**VOORUITGANG BIJ DE VERWEZENLIJKING VAN DE DOELSTELLINGEN VAN
HET KYOTO-PROTOCOL EN VAN DE EU 2020-STRATEGIE**

**(voorgeschreven in artikel 21 van Verordening (EU) nr. 525/2013 van het Europees
Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende een bewakings- en
rapportagesysteem voor de uitstoot van broeikasgassen en een rapportagemechanisme
voor overige informatie op nationaal niveau en op het niveau van de unie met
betrekking tot klimaatverandering, en tot intrekking van Beschikking nr. 280/2004/EG)**

Inhoudsopgave

1.	Samenvatting.....	4
2.	Verwezenlijking van de Kyotodoelstelling en de Europa 2020-doelstelling.....	6
2.1.	Tweede verbintenisperiode krachtens het Protocol van Kyoto.....	6
2.2.	Het bkg-emissiereductiestreefcijfer van de EU tegen 2020.....	6
2.2.1.	De vorderingen van de Unie	6
2.2.2.	De vorderingen van de lidstaten.....	7
3.	Kyotostreefcijfers voor de eerste verbintenisperiode (2008-2012) ruimschoots overschreden	9
3.1.	EU-28	9
3.2.	EU-15	10
3.3.	Prestaties op het niveau van de lidstaten.....	11
4.	Ontwikkeling van de bkg-uitstoot in de EU.....	12
4.1.	De uitstoot van broeikasgassen in 2012 in vergelijking met 2011.....	12
4.2.	Convergentie van de bkg-emissie-intensiteit en de emissies per inwoner.....	13
4.3.	De evaluatie achteraf van de drijvende krachten achter CO ₂ -emissiereducties.....	15
4.4.	Gevolgen van de luchtvaart op de wereldwijde klimaatverandering	16
5.	Uitvoering van het Europees beleid inzake klimaatverandering: stand van zaken	17
5.1.	Verlaging van de emissie	17
5.1.1.	Vorbereiding van het klimaat- en energiekader voor 2030.....	17
5.1.2.	De EU-regeling inzake de handel in emissierechten (EU-ETS)	18
5.1.3.	Ander beleid en maatregelen.....	18
5.2.	Aanpassing aan klimaatverandering	19
5.3.	Klimaatfinanciering.....	20
5.3.1.	Opbrengsten uit de veiling van emissierechten.....	20
5.3.2.	Integratie van het klimaatbeleid in de EU-begroting	22
6.	Situatie in de kandidaat-lidstaten en de potentiële kandidaat-lidstaten van de Unie .	23
6.1.	Kandidaat-lidstaten van de EU (Albanië, IJsland, Turkije, de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Montenegro en Servië).....	23
6.2.	Potentiële kandidaat-lidstaten van de EU (Bosnië en Herzegovina en Kosovo*).....	24

1. SAMENVATTING

Op koers om de Kyotodoelstellingen ruimschoots te verwezenlijken

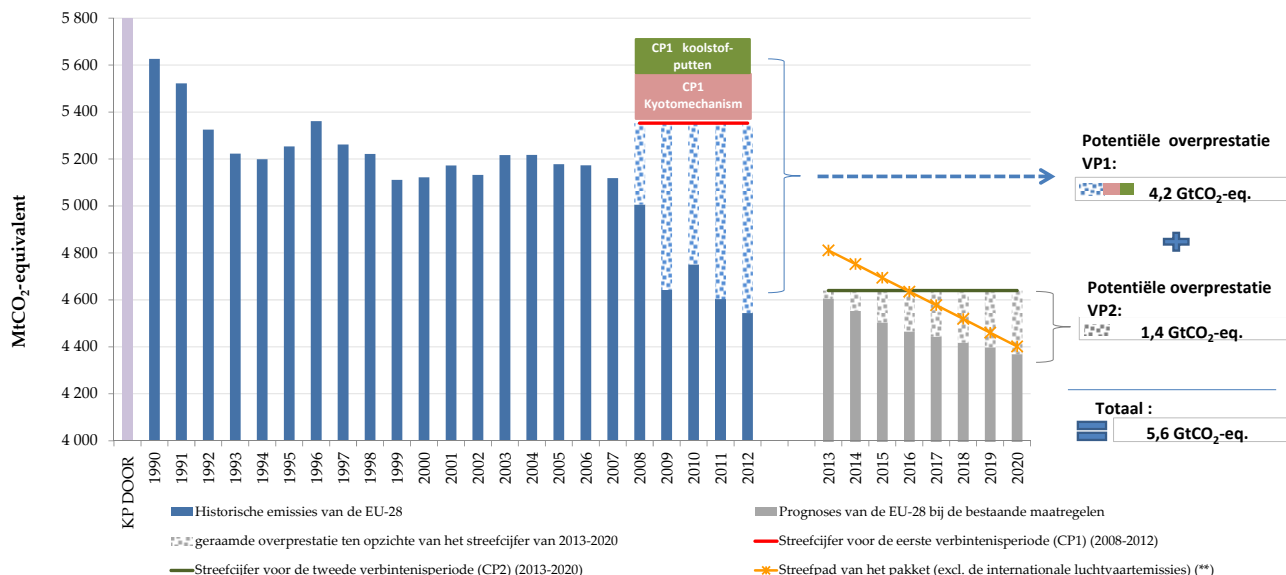
De emissies in 2012 bereikten hun laagste niveau sinds 1990. De totale uitstoot van broeikasgassen (bkg) in de EU¹ (exclusief de internationale luchtvaart, landgebruik en verandering in landgebruik en bosbouw (LULUCF)) lag 19,2 % onder het niveau van 1990 en 21,6 % onder het niveau van de referentiejaar van Kyoto. Volgens voorlopige ramingen daalde de totale uitstoot in 2013 verder met 1,8 %.

Tijdens de eerste verbintenisperiode (2008-2012) overtroffen de lidstaten van de EU-28 hun doelstellingen met in totaal 4,2 Gt CO₂-eq.

Volgens de prognoses van de lidstaten wordt verwacht dat de totale gemiddelde uitstoot voor de tweede verbintenisperiode (2013-2020) (exclusief LULUCF en de internationale luchtvaart) 23 % lager ligt ten opzichte van de niveaus van het referentiejaar. De EU ligt daarmee op schema om haar Kyoto-doelstelling voor de tweede verbintenisperiode met een potentiële overprestatie van 1,4 Gt CO₂-eq. te verwezenlijken.

De totale potentiële cumulatieve overprestatie wordt voor de periode 2008-2020 op ongeveer 5,6 Gt CO₂-eq. geschat. Dit cijfer is hoger dan de totale emissies van de EU in 2012.

Figuur 1: De totale overprestatie tijdens de eerste verbintenisperiode (2008-2012) van het Kyoto-Protocol en de verwachte overprestatie tijdens de tweede verbintenisperiode (2013-2020), (EU-28)

Bron: Europese Commissie, EMA

¹ De bkg-emissies tot en met 2012 volgens de inventarisatie van 2014. Tenzij anders is vermeld zijn alle bkg-emissiegegevens gebaseerd op de herziene IPCC-richtsnoeren van 1996, berekend op basis van de GWP-waarde van het tweede IPCC-beoordelingsverslag.

Verwezenlijking van bkg-doelstelling voor Europa 2020 verloopt volgens plan

De totale broeikasgasemissies in de EU in verhouding tot het toepassingsgebied van het klimaat- en energiepakket (exclusief LULUCF en inclusief de internationale luchtvaartemissies) lagen reeds in 2012 18 % onder het niveau van 1990 en de verwachting is dat ze in 2013 ongeveer 19 % onder het niveau van 1990 zullen uitkomen.

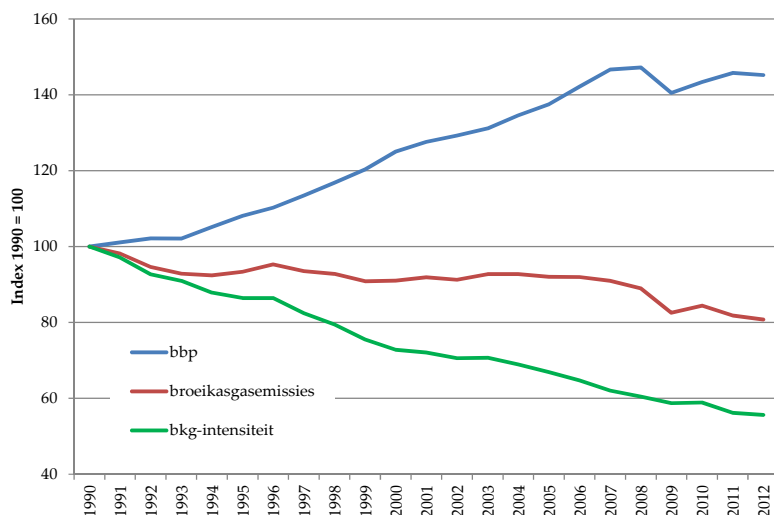
Volgens de op basis van de bestaande maatregelen door de lidstaten afgegeven prognoses, zullen emissies in 2020 21 % lager liggen dan in 1990². De Europese Unie ligt daarmee op schema om haar broeikasgasemissiereductiestreefcijfer op communautair niveau te halen.

Dertien lidstaten moeten echter nog aanvullende beleidsinitiatieven en maatregelen ten uitvoer leggen om te voldoen aan hun nationale emissiereductiestreefcijfer voor 2020 in de sectoren die niet onder de EU-ETS vallen. Bovendien liggen de voorlopige schattingen van de emissiegegevens van 2013³ in Duitsland, Luxemburg⁴ en Polen hoger dan hun respectieve streefcijfers van 2013 in het kader van de beschikking inzake de verdeling van de inspanningen ("ESD").

De succesvolle ontkoppeling van economische activiteiten en de uitstoot van broeikasgassen

In de periode 1990-2012 groeide het gezamenlijke bbp van de EU met 45 %, terwijl de totale uitstoot van broeikasgassen (exclusief LULUCF en de internationale luchtvaartemissies) met 19 % daalde. Bijgevolg is de broeikasgasemissie-intensiteit van de Europese Unie tussen 1990 en 2012 bijna met de helft afgenomen. In alle lidstaten heeft ontkoppeling plaatsgevonden.

Figuur 2: Ontwikkeling van bbp (in reële termen), bkg-emissies en emissie-intensiteit (d.w.z. verhouding broeikasgasemissies/bbp): Index (1990 = 100)

Bron: EMA, DG ECFIN (Ameco-databank), Eurostat

² Voor de meeste lidstaten omvatten deze prognoses de verwachte effecten van de energie-efficiëntierichtlijn nog niet en gaan ze niet uit van een volledige tenuitvoerlegging van het klimaat- en energiepakket.

³ De ruwe emissiegegevens voor 2013 zijn door het EMA in de ruwe EU-bkg-inventaris voor 2013 gecompileerde schattingen.

⁴ LU heeft onlangs zelf ramingen gepubliceerd waaruit blijkt dat de ESD-emissies in 2013 1,61% onder het ESD-streefcijfer voor 2013 lagen.

Het structurele beleid op het gebied van klimaat en energie heeft aanzienlijk bijgedragen aan de sinds 2005 in de EU waargenomen emissiereductie⁵. De economische crisis heeft voor minder dan de helft aan de in de periode 2008-2012 waargenomen reductie bijgedragen.

2. VERWEZENLIJING VAN DE KYOTODOELSTELLING EN DE EUROPA 2020-DOELSTELLING

2.1. Tweede verbintenisperiode in het kader van het Protocol van Kyoto

Voor de tweede verbintenisperiode hebben de Europese Unie, haar 28 lidstaten en IJsland zich ertoe verbonden gezamenlijk de gemiddelde uitstoot in de periode 2013-2020 jaarlijks met 20 % te verminderen ten opzichte van het referentiejaar.

Volgens de op bestaande maatregelen gebaseerde prognoses van de lidstaten (WEM) (exclusief LULUCF en Kyotomechanismen) zal de totale uitstoot, met uitzondering van LULUCF en de internationale luchtvaartemissies, in 2020 naar verwachting 22 % lager liggen dan in 1990 en 25 % lager dan in het referentiejaar.

Uit voorlopige prognoses met betrekking tot LULUCF blijkt dat de EU als geheel zou kunnen profiteren van een kleine netto koolstofput. Dit zal echter per lidstaat verschillen. Bovendien kunnen er nog altijd wijzigingen optreden naarmate het technische evaluatieproces met betrekking tot de referentieniveaus voor bosbeheer vordert.

2.2. Het bkg-emissiereductiestreefcijfer van de EU tegen 2020

2.2.1. De vorderingen van de Unie

In het in 2009 aangenomen klimaat- en energiepakket is een bkg-emissiereductiestreefcijfer van 20 % voor 2020 ten opzichte van 1990⁶ voor de Unie opgenomen, hetgeen gelijk staat aan -14 % ten opzichte van 2005. Deze inspanningen zijn verdeeld tussen de sectoren die vallen onder de regeling voor de handel in emissierechten ("ETS"), en de niet-ETS-sectoren in het kader van de beschikking inzake de verdeling van de inspanningen (ESD). De ETS stelt voor de gehele EU een plafond vast, terwijl de ESD jaarlijkse toewijzingen van emissierechten vaststelt in de niet-ETS-sector voor elke lidstaat.

Volgens de door de lidstaten geactualiseerde en op bestaande maatregelen gebaseerde prognoses⁷ met de bestaande maatregelen (inclusief de internationale luchtvaartemissies) zullen de emissies in 2020 21 % lager zijn dan in 1990 (inclusief ETS en niet-ETS). De EU als geheel is momenteel goed op weg om haar EU 2020-doelstelling te verwezenlijken.

⁵ Zie de analyse door het Europees Milieuagentschap, paragraaf 4.3 hieronder

⁶ Het toepassingsgebied van het pakket verschilt van het toepassingsgebied van het Protocol van Kyoto. Het omvat de internationale luchtvaart, maar LULUCF en emissies van stikstoftrifluoride (NF3) zijn niet inbegrepen.

⁷ Voor de meeste lidstaten geldt dat dit de prognoses zijn die voor 2013 zijn ingediend. De volgende lidstaten dienden in 2014 op vrijwillige basis geactualiseerde prognoses in: CY, IE, LT, LU, PL en RO. De kwaliteit van de ingediende gegevens van de lidstaten werd gecontroleerd en indien nodig werden ontbrekende gegevens aangevuld of werden gegevens aangepast door de EMA. Voor een paar lidstaten moest het aandeel van de niet-ETS-uitstoot worden geraamd. Voor het aanvullen van ontbrekende gegevens en het ramen van het onderscheid tussen ETS- en niet-ETS-gegevens, werden gegevens gebruikt van het EU-klimaatbeleid voor 2013 "met voorgenomen goedgekeurde maatregelen" op basis van de PRIMES- en GAINS-modellen. Deze prognose is ook gebruikt als gevoeligheidsanalyse in het eerste tweejaarlijkse verslag van de EU [SWD(2014)1].

2.2.2. *De vorderingen van de lidstaten*

Dertien lidstaten zullen echter aanvullende inspanningen moeten leveren om hun 2020-doelstellingen voor de niet-ETS-sectoren te behalen, terwijl 15 lidstaten hun verbintenis al met de bestaande maatregelen en het bestaand beleid alléén zullen kunnen nakomen (zie Figuur 3).

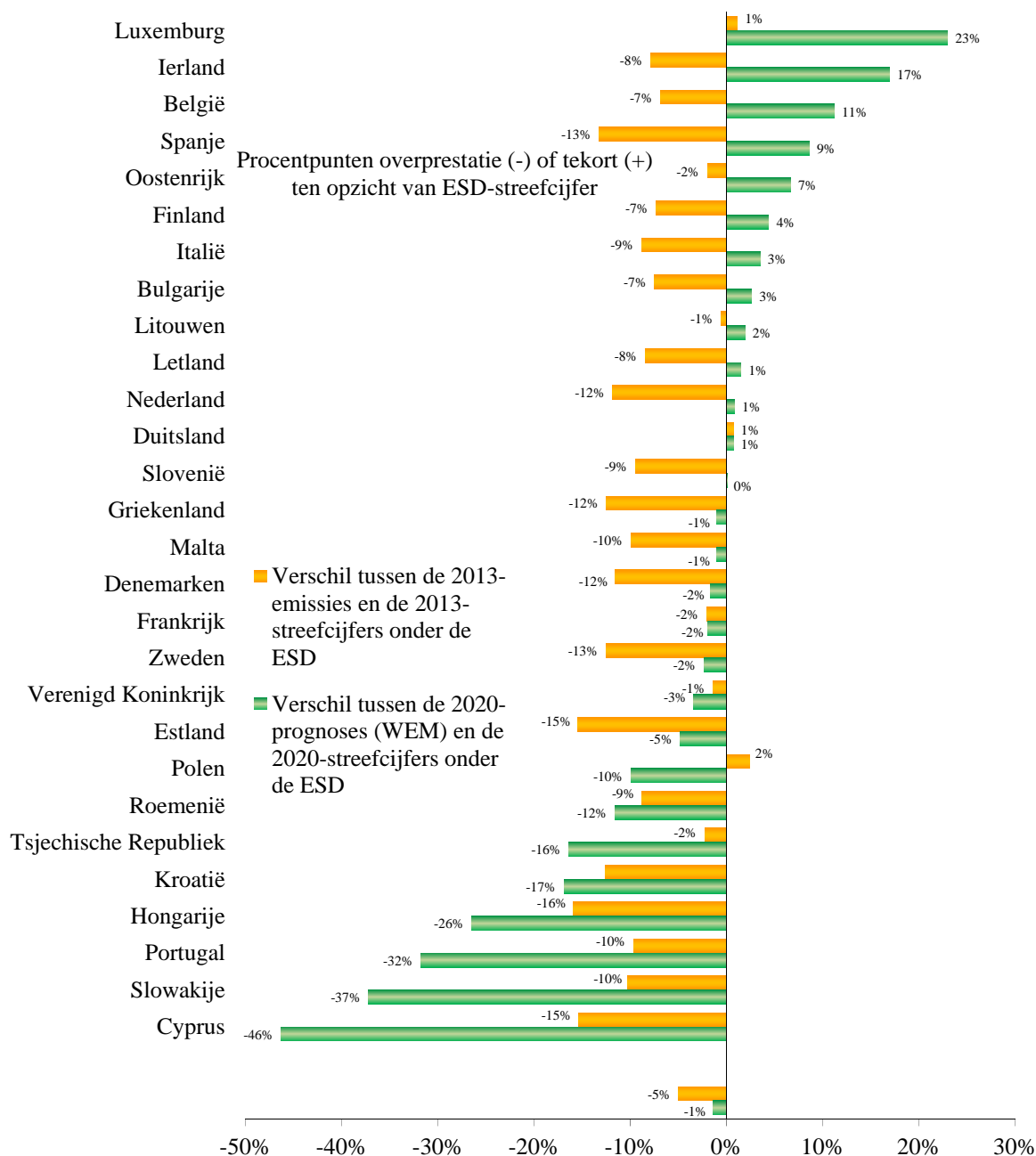
Volgens de schattingen van de uitstoot in 2013⁸ waren de niet-ETS-emissies in Duitsland, Luxemburg en Polen bovendien hoger dan hun respectieve streefcijfers van 2013 die onder de ESD⁹ op 0,7, 1,1 en 2,4 procentpunten van hun respectieve ESD-emissies in het referentiejaar¹⁰ zijn vastgesteld. In deze analyse is nog geen rekening gehouden met de in de ESD geboden flexibiliteit, zoals het gebruik van internationale projectkredieten of overdrachten tussen lidstaten van niet-gebruikte toegewezen emissierechten.

⁸ De ruwe emissiegegevens voor 2013 zijn door het EMA in de ruwe EU-bkg-inventaris voor 2013 gecompileerde schattingen gebaseerd op door de lidstaten vóór 31 juli 2014 ingediende gegevens. Definitieve emissiegegevens zullen in 2015 met behulp van de nieuwe 2006 IPCC-methode voor inventarisatie beschikbaar zijn.

⁹ Gegevens berekend met de GWP-waarde van het vierde IPCC-beoordelingsverslag

¹⁰ ESD-emissies voor het referentiejaar zijn zodanig vastgesteld voor elke lidstaat dat ze in overeenstemming zijn met zowel de relatieve als absolute ESD-streefcijfers voor 2020.

Figuur 3: Verschil tussen de te verwachten 2020-emissies en -streefcijfers in de niet-ETS-sectoren (uitgedrukt in procenten van de emissies voor het referentiejaar 2005) en verschil tussen de 2013-emissies en de niet-ETS-streefcijfers in 2013. De negatieve en positieve waarden geven respectievelijk overprestatie en onderprestatie weer.

Opmerking: De weergegeven percentages komen overeen met de procentpunten van de ESD-emissies voor het referentiejaar. Deze emissies voor het referentiejaar zijn zodanig vastgesteld voor elke lidstaat dat ze in overeenstemming zijn met zowel de relatieve als absolute ESD-streefcijfers voor 2020.

Bron: EMA, Europese Commissie, op basis van prognoses van de lidstaten.

De Commissie voert in het kader van het Europees semester 2014 specifieke analyses uit op basis van de meest recente door de lidstaten uitgevoerde prognoses bij de bestaande maatregelen.

- Volgens de prognoses zal de bkg-uitstoot in Luxemburg het nationale streefcijfer met 23 procentpunten ruimschoots overschrijden. De bkg-uitstoot zou fors kunnen worden teruggedrongen door de heffing op brandstof te verhogen en het openbaar vervoer verder te

ontwikkelen. Tegelijkertijd zou dit leiden tot meer groei en gunstige neveneffecten voor het klimaatbeleid, zoals het terugdringen van het aantal files, waar aanzienlijke kosten mee zijn gemoeid.

- De bkg-uitstoot van Ierland zal naar verwachting ook het streefcijfer ruimschoots overschrijden met 17 procentpunten door de sterke toename van emissies in het vervoer en in de landbouw. In het kader van het wetsontwerp inzake koolstofarme ontwikkeling werkt Ierland momenteel echter aan een reeks initiatieven om de uitstoot terug te dringen.
- Volgens de prognoses zal de uitstoot ook in België het streefcijfer met 11 procentpunten overschrijden. In de analyse wordt benadrukt dat er een duidelijke taakverdeling tussen de autoriteiten moet komen. Een verlaging van de vervoeremissies moet worden gecombineerd met een vermindering van congestie op de wegen.
- Vijf andere lidstaten (ES, AT, FI, BG, IT) zullen naar verwachting hun streefcijfer missen met een verschil van 3 procentpunten of meer.

Ook zijn enkele specifieke aanbevelingen per land met betrekking tot bkg-emissiereductie aangenomen. De Raad beval aan dat meerdere lidstaten hun belastingdruk zouden verschuiven van arbeid naar gebieden waarop belastingen minder schadelijk zijn voor groei, waaronder milieubelastingen (BE, CZ, FR, HU, IE, IT, LT, LV, ES). EE werd aanbevolen sterkere milieuprikkels te geven als bijdrage aan een minder hulpbronintensieve mobiliteit. De Raad beval ook BG, CZ, EE, HU, LT, LV, PL en RO aan om inspanningen te blijven leveren om de energie-efficiëntie te verbeteren.

MT werd aanbevolen om hernieuwbare energie verder te ontwikkelen. In 2013 heeft DE de steunregelingen voor elektriciteit uit hernieuwbare bronnen hervormd. DE werd aanbevolen om de gevolgen van deze hervorming scherp in de gaten te houden. Het VK heeft de elektriciteitsmarkt hervormd teneinde de productiecapaciteit bij te werken, ook in de hernieuwbare energiesector. Het VK werd aanbevolen om de voorspelbaarheid van de planningsprocessen te verhogen en duidelijkheid te verschaffen over de financieringsverbintenissen.

3. KYOTOSTREEFCIJFERS VOOR DE EERSTE VERBINTENISPERIODE (2008-2012) RUIMSCHOOTS OVERSCHREDEN

De definitieve beoordeling van de naleving van het Protocol van Kyoto door de Europese Unie en haar lidstaten tijdens de eerste verbintenisperiode zal volgen op de UNFCCC-beoordeling van de inventarisatie van 2014, die de emissiegegevens tot 2012 omvat, en de aanvullende bufferperiode ("true-up period"). De Europese Unie en haar lidstaten kunnen gebruikmaken van de Kyotomechanismen totdat de beoordeling van de naleving is voltooid.

3.1. EU-28

In de eerste verbintenisperiode was de totale uitstoot in de EU-28 aanzienlijk lager dan de relevante streefcijfers:

- gemiddeld lag de jaarlijkse uitstoot (exclusief LULUCF) voor de periode 2008-2012 18,9 % onder het niveau van het referentiejaar (overprestatie van 3,21 Gt CO₂-eq. ten opzichte van de desbetreffende streefcijfers);

- als rekening wordt gehouden met de koolstofputten bij LULUCF, is er sprake van een aanvullende emissiereductie op van 1,3 % (0,38 Gt CO₂-eq.);
- Een aantal lidstaten heeft internationale kredieten afkomstig van Kyotomechanismen aangekocht. De gecombineerde verwachte verkoop van deze internationale kredieten is goed voor 1,6 % van de emissies voor het referentiejaar (-0,47 Gt CO₂-eq.);
- in de EU gevestigde bedrijven compenseerden een deel van hun emissies met internationale kredieten in het kader van de Kyoto-mechanismen (CER's en ERU's), wat neerkomt op nog eens 3,6 % van de emissies voor het referentiejaar (1,03 Gt CO₂-eq.).

Rekening houdend met alle bovengenoemde componenten, wordt de totale overprestatie voor de EU-28 als geheel geraamd op 4,2 Gt CO₂-eq. tijdens de periode, hetgeen goed is voor een gemiddelde reductie van 22,1 % in vergelijking met het niveau voor het referentiejaar (zie Figuur 1 in de samenvatting).

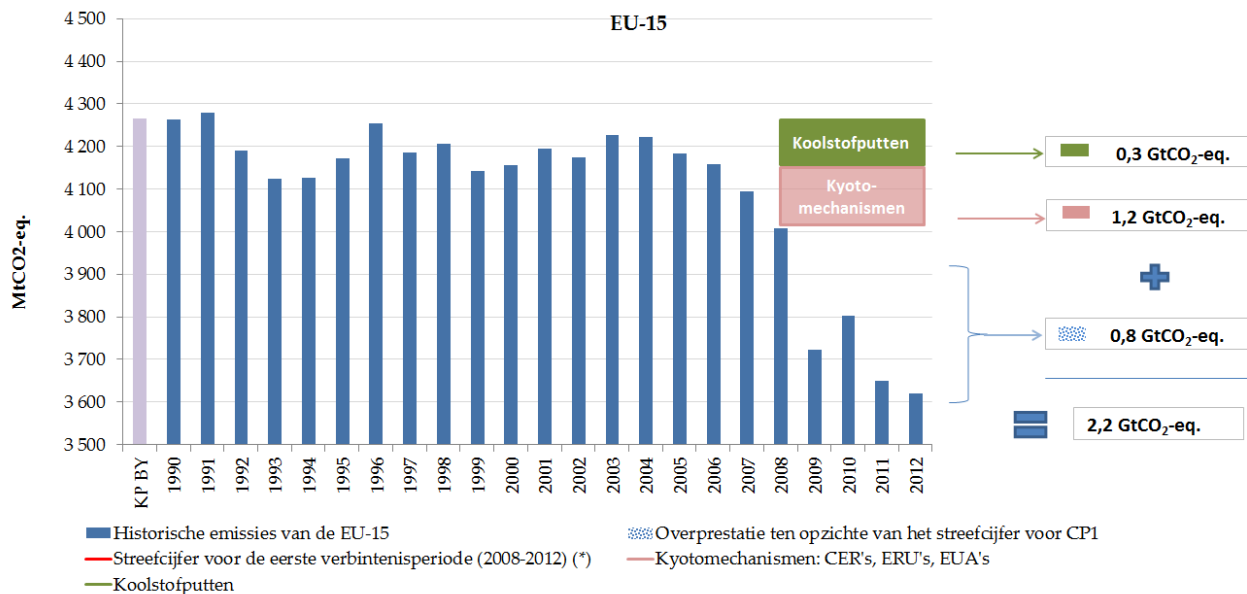
3.2. EU-15

In de eerste verbintenisperiode was de totale uitstoot in de EU-15 aanzienlijk lager dan het desbetreffende streefcijfer (reductie van gemiddeld 8 % tijdens de periode 2008-2012 ten opzichte van het referentiejaar):

- de gemiddelde jaarlijkse uitstoot (exclusief LULUCF) voor de periode 2008-2012 lag 11,8 % onder het niveau van het referentiejaar (een overprestatie van 0,8 Gt CO₂-eq. tijdens de eerste verbintenisperiode);
- als rekening wordt gehouden met de koolstofputten bij LULUCF, is er sprake van een aanvullende emissiereductie van 1,4 % (0,3 Gt CO₂-eq.);
- met het beoogde gebruik door overheden van de Kyotomechanismen kan een extra emissiereductie van 1,5 % worden verwacht (0,3 Gt CO₂-eq.). In het licht van de economische neergang kunnen de lidstaten echter hun intenties met betrekking tot het gebruik van de Kyotomechanismen aanpassen ten opzichte van hun laatst gerapporteerde informatie;
- met het gebruik door ETS-exploitanten van internationale kredieten wordt een extra daling van de emissies met 3,8 % gerealiseerd (0,8 Gt CO₂-eq. in totaal).

Bijgevolg heeft de EU-15 haar uitstoot met 18,5 % teruggebracht in de eerste verbintenisperiode, wat gelijk staat aan een totale daling van 2,2 Gt CO₂-eq. De EU-15-emissiereductie is daarom meer dan tweemaal zo hoog als haar doelstelling voor de eerste verbintenisperiode (zie Figuur 4)

Figuur 4: De totale overprestatie tijdens de eerste verbintenisperiode (2008-2012), (EU-15)

Bron: EMA, Europese Commissie

3.3. Prestaties op het niveau van de lidstaten

EU-15

De vooruitgang bij de verwezenlijking van de Kyotodoelstellingen van de respectieve lidstaten kan worden geëvalueerd op grond van de beoordeling van de prestaties in het kader van de niet-ETS-sectoren.

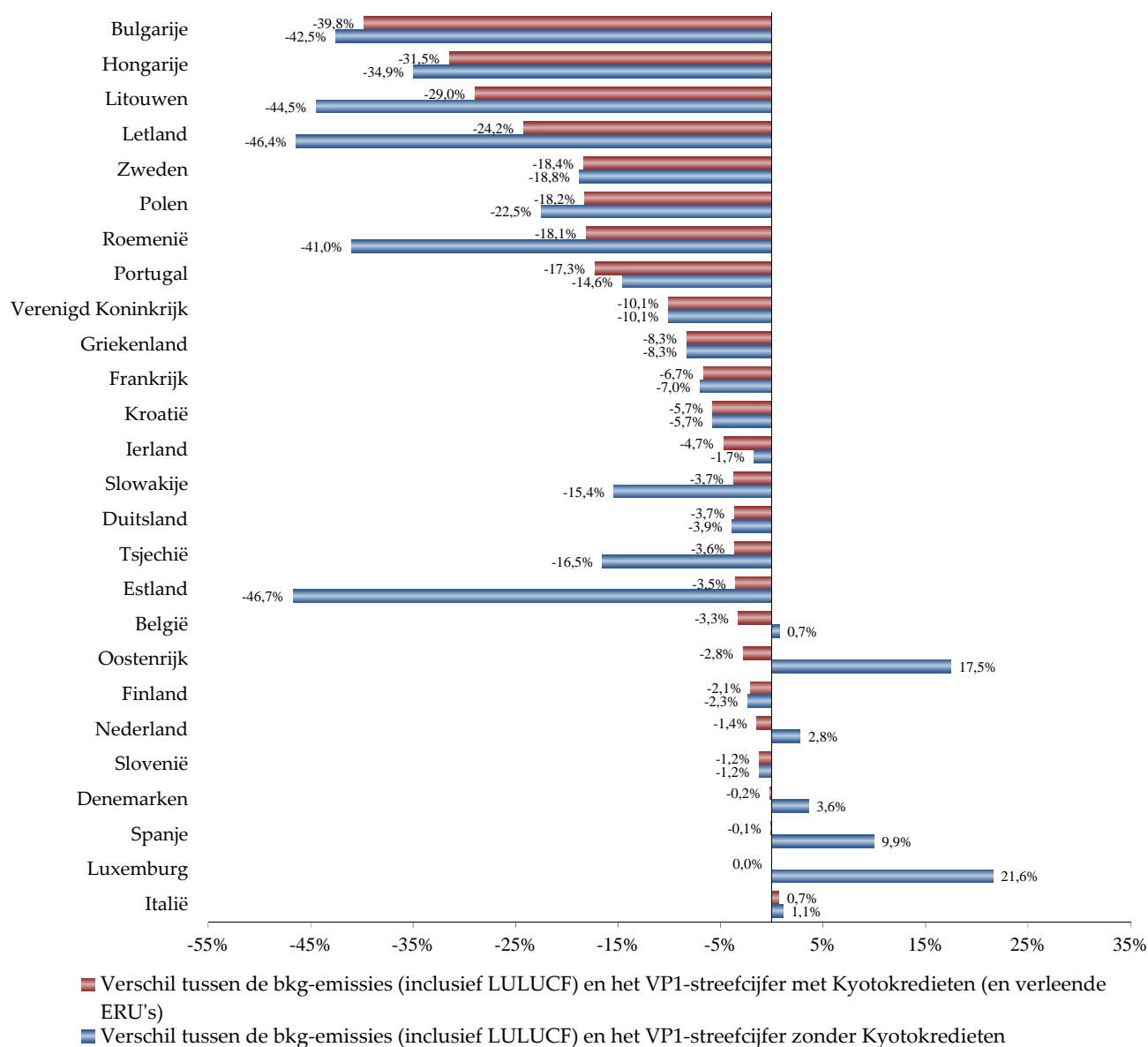
Zoals aangegeven in Figuur 5 hebben zeven lidstaten (AT, BE, DK, ES, IT, LU, NL) gebruikgemaakt of moeten zij gebruikmaken van internationale kredieten in het kader van de Kyotomechanismen. Volgens de laatste rapportage van Italië zal het land vóór het einde van de bufferperiode aanvullende internationale kredieten moeten aanschaffen.

EU-11

Elf andere lidstaten¹¹ hebben individuele streefcijfers in het kader van de eerste verbintenisperiode van het Protocol van Kyoto. Al deze landen zullen hun streefcijfers overtreffen door uitsluitend nationale emissiereductiemaatregelen te nemen (dat wil zeggen zonder rekening te houden met LULUCF en het gebruik van de Kyotomechanismen) en sommige lidstaten zullen dit streefcijfer zelfs ruimschoots overschrijden. Veel van deze landen hebben een deel van hun ongebruikte toegewezen eenheden (Assigned Amount Units of AAU's) reeds verkocht. Roemenië, Tsjechië en Polen zijn de grootste verkopers van AAU's en hebben respectievelijk 318, 125 en 120 Mt CO₂-eq. aan derde partijen verkocht.

¹¹ MT en CY hebben geen streefcijfer in het kader van de eerste verbintenisperiode.

Figuur 5: Relatieve verschillen tussen de bkg-uitstoot in de niet-EU-ETS-sectoren voor de eerste verbintenisperiode en de overeenkomstige Kyotostreefcijfers (LULUCF inbegrepen) voor 2008-2012, met en zonder het beoogde gebruik van Kyotomechanismen op overheidsniveau.

Bron: EMA, Europese Commissie

4. ONTWIKKELING VAN DE BKG-UITSTOOT IN DE EU

4.1. De uitstoot van broeikasgassen in 2012 in vergelijking met 2011

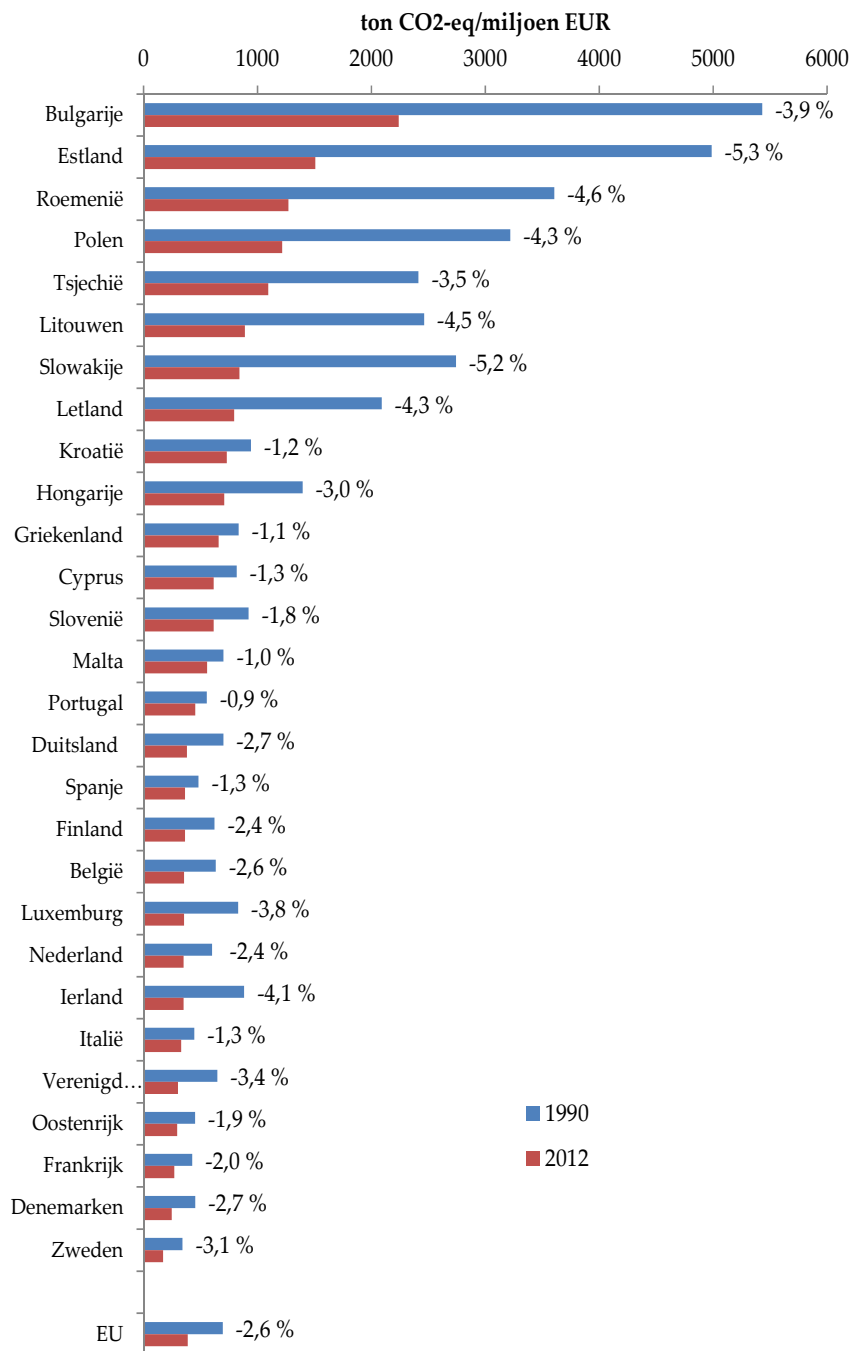
De totale broeikasgasemissies in de EU laten in 2012 een verdere daling van 1,3 % zien ten opzichte van 2011. De uitstoot vertoonde de grootste daling in de vervoerssector en de industriële sectoren (-3,6 % voor beide sectoren). In de sector elektriciteitsopwekking steeg de uitstoot met 0,8 % hoewel dat het aandeel hernieuwbare energie binnen de totale elektriciteitsproductie van 21,5 % naar 23,1 % steeg in 2012. Dit komt door de toename van de elektriciteitsproductie uit vaste brandstoffen (steenkool en

bruinkool) als gevolg van de relatief lagere prijs van steenkool in vergelijking met gas. De jaarlijkse schommelingen in de emissies variëren van + 3,7 % in Malta tot - 8,8 % in Finland. De emissies stegen in vier lidstaten (Malta, Duitsland (+ 1,1 %), Ierland (+ 1,4 %) en het VK (+ 3,2 %)).

4.2. Convergentie van de bkg-emissie-intensiteit en de emissies per inwoner

In alle lidstaten is de bkg-emissie-intensiteit teruggelopen met een gemiddeld jaarlijks reductiepercentage tussen de 0,9 % en 5,1 %. Dit heeft geleid tot een convergentie van de prestaties tussen de lidstaten (Figuur 6).

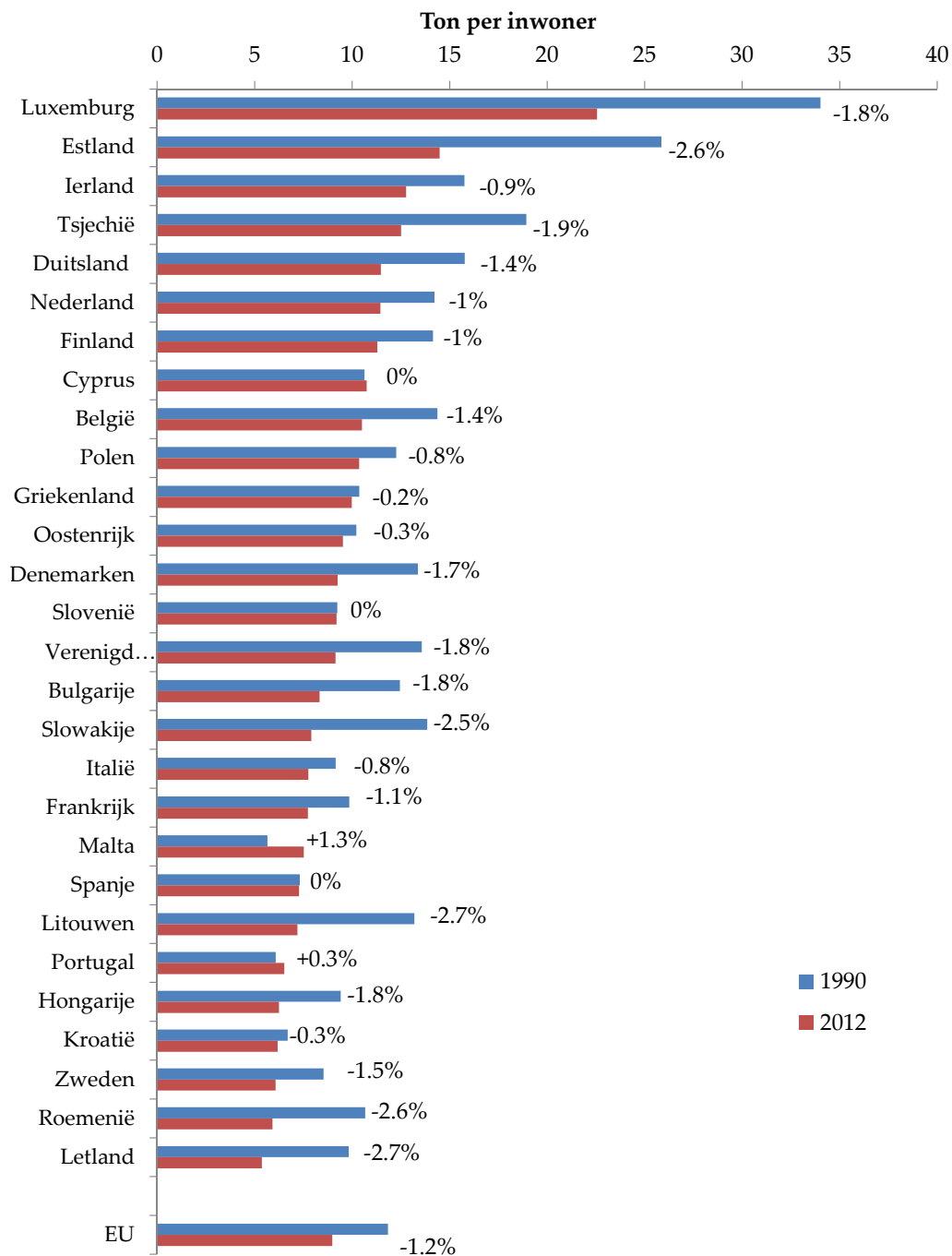
Figuur 6: De bkg-emissie-intensiteit in de EU-28, 2012/1990. De percentages weerspiegelen de gemiddelde jaarlijkse reductie

Bron: Commissie, EMA

Met uitzondering van Cyprus, Malta en Portugal is de uitstoot per inwoner in alle lidstaten gedaald en geconvergeerd sinds 1990.

Figuur 7: De bkg-emissies per inwoner in de EU, 2012/1990. De percentages weerspiegelen de gemiddelde jaarlijkse reductie

Bron: Commissie, EMA

4.3. De evaluatie achteraf van de drijvende krachten achter CO₂-emissiereducties

Het Europees Milieuagentschap heeft een analyse uitgevoerd van de drijvende krachten achter de emissiereducties in de periode 2005-2012¹². Deze analyse voorziet in een kwantificering van het effect van de afzonderlijke factoren die van invloed zijn op CO₂-emissies, namelijk i) de bevolking; ii) het bbp per inwoner; iii) de primaire energie-intensiteit¹³ en iv) de koolstofintensiteit van primair energieverbruik¹⁴. De op een ontledingsanalyse gebaseerde beoordeling heeft betrekking op CO₂-emissies door de verbranding van fossiele brandstoffen, die goed zijn voor ongeveer 80 % van de totale bkg-emissies.

Zoals samengevat in Figuur 8 daalden de CO₂-emissies uit fossiele brandstoffen met respectievelijk 3,3 % en 9,2 % tijdens de periodes 2005-2008 en 2008-2012. Deze daling kan worden toegeschreven aan de drie belangrijkste factoren:

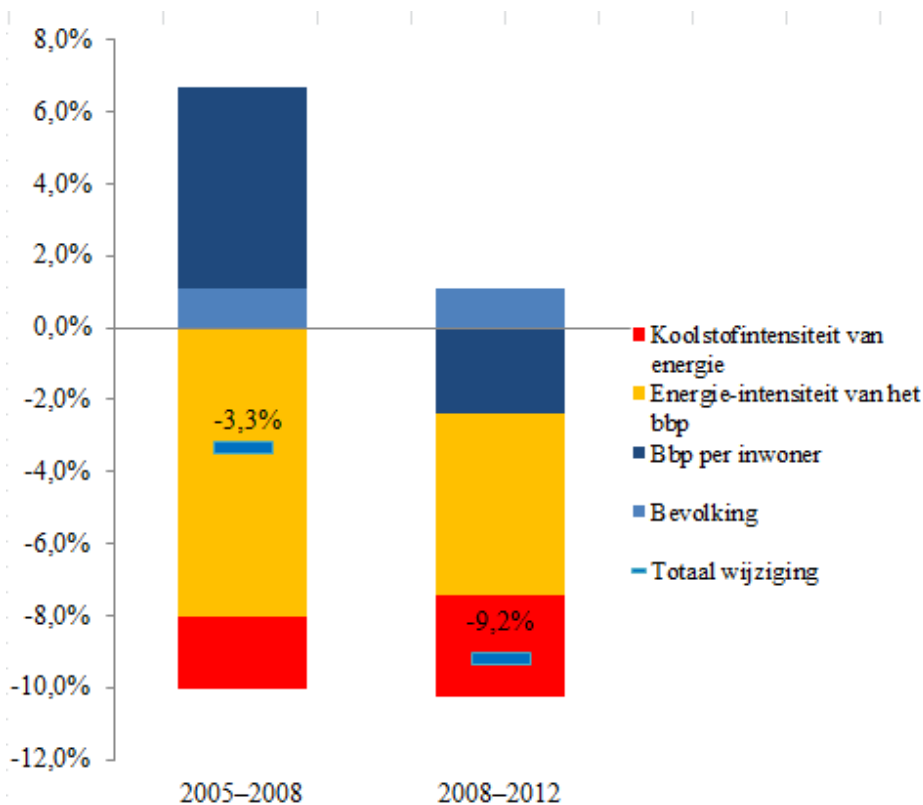
- 1) de "primaire energie-intensiteit" van de economie van de EU daalde aanzienlijk, onder andere door verbeteringen op het gebied van energie-efficiëntie, en droeg daarmee bij tot een grote emissiereductie voor de twee betreffende perioden;
- 2) de koolstofintensiteit van primair energieverbruik daalde als gevolg van de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen (nucleaire productie loopt sinds 2005 terug) en droeg daarmee tevens bij tot de emissiereducties voor beide perioden;
- 3) Het effect van groei werd vergeleken voor de twee betreffende perioden. Tussen 2005 en 2008 steeg het bbp, waardoor de door andere factoren gedreven emissiereducties beperkt bleven. Omgekeerd daalde het bbp in de periode 2008-2012, waardoor de door andere factoren dan de economische recessie gedreven emissiereducties werden versterkt.

¹² EMA 2014 - *Why did GHG emissions decrease in the EU between 1990 and 2012?*
<http://www.eea.europa.eu/publications/why-are-greenhouse-gases-decreasing>

¹³ primair energieverbruik per eenheid bbp

¹⁴ CO₂ per primaire energie uit fossiele brandstoffen

Figuur 8: De volledige ontleding van de verandering in de totale CO₂-emissies door de verbranding van fossiele brandstoffen in de EU voor de periode 2005-2008 en 2008-2012.

Bron: EMA

Uit deze analyse van het Europees Milieuagentschap en de in het begeleidend werkdocument van de diensten van de Commissie beschreven en contrafeitelijke analyse van de Commissie blijkt dat de economische crisis¹⁵ tot minder dan de helft van de reductie in de periode 2008-2012 heeft bijgedragen.

4.4. Gevolgen van de luchtvaart voor het wereldwijde klimaat

De bkg-emissies van de binnenlandse luchtvaart in de 28 lidstaten zijn sinds 2000 gedaald en kwamen in 2012 net boven de 16 Mt CO₂-eq. uit. De bij het UNFCCC gemelde internationale emissies (uitsluitend CO₂) zijn daarentegen gestegen tot bijna 135 Mt CO₂ in 2012 (in vergelijking met de bijna 70 Mt in 1990). De totale gerapporteerde luchtvaartemissies zijn goed voor 3,22 % van de totale in 2012 gemelde emissies in de EU.

De uitstoot van stikstofoxiden (NO_x), aerosolen en hun precursoren (roet en sulfaat), de toegenomen bewolking in de vorm van hardnekkige lineaire condensatiestrepen en de door de luchtvaart veroorzaakte cirruswolken dragen ook bij aan de klimaatverandering.

Er zijn de afgelopen jaren inspanningen geleverd om de effecten van andere factoren dan CO₂ op de klimaatverandering kwantitatief te ramen, ondanks het ontbreken van observatie gegevens over de effecten zoals condensatiestrepen en door de luchtvaart veroorzaakte cirruswolken. Zo werd bijvoorbeeld in een studie die gedeeltelijk door het geïntegreerde project "QUANTIFY" in het kader van het zesde kaderprogramma van de EU werd gefinancierd, gepoogd om het totale effect van de luchtvaart in kaart te brengen¹⁶. De conclusie van het onderzoek luidde dat de luchtvaart een aandeel

¹⁵ Vertegenwoordigd door de decompositiefactor "bbp per hoofd" in figuur 8.

¹⁶ <http://www.pa.op.dlr.de/quantify/>

van 3,5 % heeft in de totale antropogene bijdrage in 2005 (zonder de door de luchtvaart veroorzaakte bewolking (AIC - aviation induced cloudiness mee te rekenen), of een aandeel van 4,9 % met inbegrip van AIC.

Het tussen 2010-2014 uitgevoerde onderzoeksproject REACT4C¹⁷ onderzocht het potentieel van voor het klimaat geoptimaliseerde vluchtroutes als middel om het atmosferische effect van de luchtvaart te verminderen. Uit de resultaten van dit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat met slechts kleine veranderingen in de vluchtroutes, de impact op het klimaat met 25 % kan worden teruggedrongen en dat de economische kosten met minder dan 0,5 % van de operationele kosten toenemen.

5. UITVOERING VAN HET EUROPEES BELEID INZAKE KLIMAATVERANDERING: STAND VAN ZAKEN

5.1. Verlaging van de emissies

5.1.1. Voorbereiding van het klimaat- en energiekader voor 2030

In januari 2014 heeft de Commissie een beleidskader uitgezet om het klimaat- en energiebeleid voor na 2020¹⁸ vorm te geven. In juli 2014¹⁹ is dit beleidskader voltooid aan de hand van een mededeling over energie-efficiëntie. In deze mededeling worden de volgende hoofdpunten uiteengezet:

- een bindend nationaal streefcijfer met het oog op de reductie van broeikasgassen met 40 % in 2030 ten opzichte van 1990, dat behaald dient te worden door na 2020 jaarlijks het plafond voor de EU-ETS-emissies met 2,2 % te verlagen en door de reductie van emissies van niet-ETS-sectoren billijk te verdelen onder de lidstaten in de vorm van bindende nationale streefcijfers;
- een streefcijfer op EU-niveau van ten minste 27 % hernieuwbare energie in de EU uiterlijk 2030. Deze verbintenis zal worden nageleefd door middel van duidelijke, door de lidstaten vastgestelde afspraken, ondersteund door aangescherpte uitvoeringsmechanismen en indicatoren op EU-niveau;
- een energie-efficiëntiestreefcijfer van 30 % voor 2030;
- en een nieuw bestuursstelsel op basis van nationale plannen voor concurrerende, veilige en duurzame energie.

In antwoord op de huidige, geopolitieke omgeving en de afhankelijkheid van de EU van import, heeft de Commissie ook een mededeling aangenomen waarin een nieuwe Europese strategie voor energieveiligheid²⁰ wordt gepresenteerd, die onlosmakelijk verbonden is met het klimaat- en energiekader voor 2030. De belangrijkste punten in deze mededeling zijn de diversificatie van de externe energievoorziening, de verbetering van de energie-infrastructuur, de voltooiing van de interne energiemarkt van de EU en energiebesparing.

De Europese Raad van oktober 2014 heeft op basis van het voorstel van de Commissie overeenstemming bereikt over het klimaat- en energiekader voor 2030²¹.

¹⁷ Zevende KP-project "Reducing Emissions from Aviation by Changing Trajectories for the benefit of Climate" (2010-2014)

¹⁸ COM(2014) 15.

¹⁹ COM(2014) 520

²⁰ COM(2014) 330

²¹ Zie de conclusies van de Europese Raad (<http://www.european-council.europa.eu/council-meetings/conclusions>).

5.1.2. De EU-regeling inzake de handel in emissierechten (EU-ETS)

Het werk aan de uitvoeringsmaatregelen heeft geleid tot de succesvolle start van fase 3 in het kader van de EU-ETS (periode 2013-2020). Op het gebied van de werkingssfeer heeft de EU-ETS nu, behalve op CO₂ van de meeste industriële installaties, ook betrekking op distikstofoxide (N₂O) van de productie van salpeterzuur en andere zuren en PFK's van de productie van aluminium.

De EU-ETS-fase 3 voorziet niet langer in een individueel plafond voor elke lidstaat, maar in een afzonderlijk plafond voor de EU, IJsland, Liechtenstein en Noorwegen. Vanaf 2013 is ongeveer 43 % (exclusief NER 300²²) van de emissierechten geveild en dit aandeel zal naar verwachting in de loop der tijd verder toenemen.

Sinds 2009 is een groeiend overschot van emissierechten en internationale kredieten beschikbaar op de koolstofmarkt, hetgeen leidde tot een daling van de koolstofprijs. Om deze onevenwichtigheid te verhelpen, heeft de Commissie voorgesteld om de veiling van 900 miljoen emissierechten van de eerste jaren van fase 3 van de EU-ETS uit te stellen ("backloaden") tot het einde van de handelsperiode. Het backloaden werd goedgekeurd door de veilingverordening op 25 februari 2014 te wijzigen.

De Commissie nam voorts op 22 januari 2014 een wetgevingsvoorstel aan tot instelling van een marktstabiliteitsreserve aan het begin van de vierde handelsperiode in 2021. De voorgestelde reserve zal een aanvulling vormen op de bestaande regelgeving. Emissierechten worden in de marktstabiliteitsreserve ondergebracht – dat wil zeggen in mindering gebracht op de omvang van toekomstige veilingen – afhankelijk van het "totale aantal emissierechten in omloop". De toevoeging en onttrekking van emissierechten aan de reserve zal plaatsvinden op basis van een automatisch, volledig op regels gebaseerd proces.

Wat de luchtvaartsector betreft, hechte de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie in de herfst van 2013 haar goedkeuring aan een definitieve agenda tot vaststelling van een wereldwijde overeenkomst om de luchtvaartemissies aan te pakken. In afwachting van de mogelijke invoering van internationale regelgeving, hebben de Raad en het Europees Parlement in maart 2014 de dekking van de EU-ETS voor vluchten binnen de Europese Economische Ruimte voor de periode van 2013 tot en met 2016 beperkt.

5.1.3. Ander beleid en maatregelen

De Commissie nam een mededeling²³ aan waarin een strategie is vastgesteld voor het geleidelijk opnemen van de bkg-uitstoot van zeevervoer in het EU-beleid om haar totale bkg-uitstoot te beperken. Als eerste stap in de uitvoering van deze strategie stelde de Commissie een verordening voor om een EU-breed systeem vast te stellen voor de bewaking, melding en verificatie van CO₂-emissies afkomstig van grote schepen vanaf 2018. De ontwerpverordening wordt nu besproken in het Parlement en de Raad.

De tenuitvoerlegging van de wetgeving inzake streefcijfers voor de CO₂-emissie van personenauto's²⁴ tot en met 2021 en van lichte bedrijfsvoertuigen²⁵ tot en met 2020, is afgerond. De Commissie heeft al zes eco-innovaties goedgekeurd om de CO₂-uitstoot terug te dringen.

²² Zie punt **Error! Reference source not found.**

²³ COM(2013) 479

²⁴ Verordening (EG) nr. 443/2009

²⁵ Verordening (EG) nr. 510/2011

Een nieuwe verordening²⁶ inzake gefluoreerde broeikasgassen is goedgekeurd. De verordening is van toepassing vanaf 1 januari 2015. Deze verordening zal de gefluoreerde broeikasgasemissies in de periode van 2015 tot en met 2030 met twee derde terugdringen wat naar schatting zal leiden tot een vermindering van in het totaal 1,5 Gt CO₂-eq. tot 2030 en 5 Gt CO₂-eq. tot 2050 vergeleken met een scenario waarbij geen maatregelen zouden worden genomen.

De Commissie stelde ook een aantal wijzigingen voor aan de richtlijnen hernieuwbare energie en brandstofkwaliteit (het "ILUC-voorstel") om de effecten van broeikasgasemissies door de indirecte veranderingen in het landgebruik in het kader van biobrandstofproductie te beperken. De voorgestelde tekst wordt momenteel besproken binnen de Europese instellingen.

De lidstaten zijn op basis van in 2013 vastgestelde wetgeving²⁷ begonnen met het rapporteren van hun lopende en toekomstige LULUCF-acties ter beperking of vermindering van de emissies en ter handhaving of vergroting van de verwijderingen in die sector.

Een overzicht van de recentelijk aangenomen rechtshandelingen is opgenomen in deel 3 van het werkdocument van de diensten van de Commissie.

5.2. Aanpassing aan klimaatverandering

De Commissie nam op 16 april 2013 de EU-strategie voor aanpassing aan de klimaatverandering aan. De doelstelling van deze strategie is Europa klimaatbestendiger te maken. De nadruk wordt gelegd op het behalen van de volgende drie doelstellingen met als voornaamste ontwikkelingen:

- Bevordering van maatregelen door de lidstaten: De Commissie moedigt alle lidstaten aan veelomvattende aanpassingsstrategieën vast te stellen en werkt momenteel aan een scorebord van de aanpassingsbereidheid. In maart 2014 lanceerde de Europese Commissie het "Convenant van burgemeesters"-initiatief waarin steden gestimuleerd worden maatregelen te nemen teneinde in te kunnen spelen op de klimaatverandering. Dit initiatief is erop gericht om de steun voor lokale activiteiten te vergroten, een platform te bieden voor meer betrokkenheid en netwerkvorming van steden en het publiek bewust te maken van de aanpassing en de maatregelen die nodig zijn. De Commissie ondersteunt ook aanpassingsprojecten, met name door middel van het nieuwe subprogramma Klimaatactie van het LIFE-programma.
- Integratie van de aanpassingsacties in het EU-beleid: de doelstelling om ten minste 20 % van de begroting van de Unie te besteden aan met de klimaatverandering samenhangende doelstellingen wordt gebruikt als middel ter bevordering van de aanpassing.
- Bevordering van beter onderbouwde besluitvorming: met name via het klimaataanpassingsplatform (Climate-Adapt), dat het mogelijk maakt om informatie over aanpassing in de EU te verzamelen en te verspreiden. De Commissie legt daarnaast de laatste hand aan een strategie om kennislacunes op het gebied van aanpassing aan te pakken en specifieke sectorale kennislacunes te identificeren en te overbruggen.

²⁶ Verordening (EG) nr. 517/2014

²⁷ Besluit nr. 529/2013/EU van het Europees Parlement en de Raad

5.3. Klimaatfinanciering

5.3.1. Opbrengsten uit de veiling van emissierechten

5.3.1.1. Gebruik van de opbrengst uit de veiling van emissierechten door de lidstaten

Krachtens de verordening inzake het EU-bewakingsmechanisme werden de lidstaten verzocht voor het eerst uiterlijk op 31 juli 2014 verslag uit te brengen over de bedragen en het gebruik van de opbrengsten uit de veiling van ETS-emissierechten in 2013 (zie Figuur 9 en de bijlage, alsmede meer gedetailleerde informatie in het werkdokument van de diensten van de Commissie). De totale opbrengst van de Europese Unie bedroeg 3,6 miljard EUR.

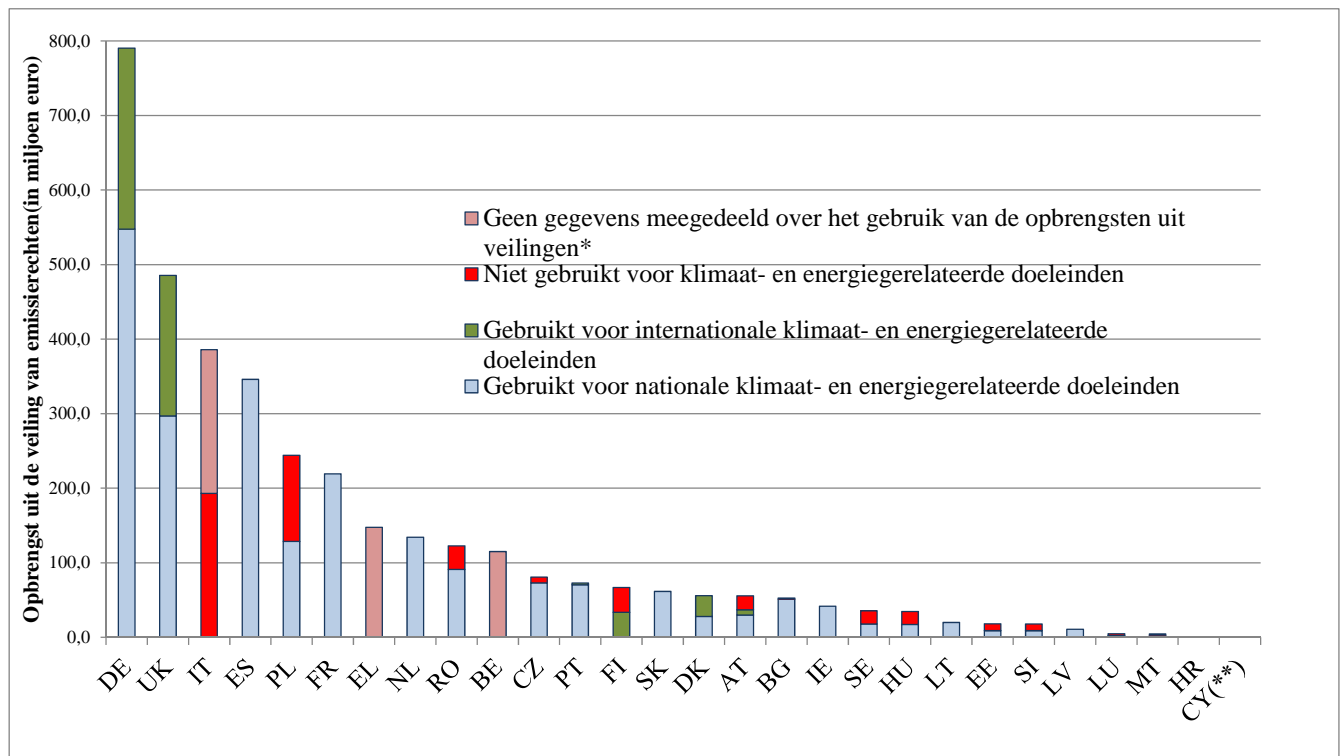
De EU-ETS-richtlijn bepaalt dat ten minste 50 % van de opbrengst uit de veiling of het equivalent daarvan in financiële waarde van deze opbrengsten door de lidstaten moet worden gebruikt voor klimaat- en energiegerelateerde doeleinden. Alle lidstaten hebben gemeld dat zij 50 % of meer van deze opbrengst of het equivalent in financiële waarde van deze opbrengst hebben besteed of van plan zijn te besteden²⁸ aan klimaat- en energiegerelateerde doeleinden²⁹ (gemiddeld 87 %, wat ongeveer met 3 miljard euro overeenkomt), voornamelijk om nationale investeringen in klimaat en energie te ondersteunen.

De gerapporteerde bedragen vertegenwoordigen slechts een deel van de totale klimaat- en energiegerelateerde uitgaven in de begrotingen van de lidstaten.

²⁸ Bepaalde lidstaten zijn voornemens om ten minste 50 % van de opbrengsten uit de veiling van emissierechten te besteden aan klimaatgerelateerde doeleinden. De opbrengsten uit 2013 zijn echter nog niet toegewezen en zullen pas de komende jaren worden gebruikt (bijvoorbeeld FI, LV en SK).

²⁹ Volgens hun ingediende gegevens, zijn de opbrengsten uit de veiling van emissierechten van AT, IE, NL en DK niet in hun nationale begroting opgenomen en derhalve is het niet mogelijk om deze opbrengsten rechtstreeks aan specifieke doeleinden te koppelen. De gerapporteerde gegevens zijn voorbeelden die slechts betrekking hebben op een klein deel van de totale klimaatgerelateerde uitgaven.

Figuur 9: Gerapporteerde opbrengsten uit de veiling van EU-ETS-emissierechten (in miljoen euro) in 2013 en het aandeel van deze opbrengsten of het equivalent daarvan in financiële waarde dat wordt gebruikt of zal worden gebruikt voor klimaat- en energiegerelateerde doeleinden

* IT, EL: Er werden geen gegevens meegedeeld over de uitsplitsing tussen nationaal en internationaal gebruik. BE: Er werden geen gegevens meegedeeld over het gebruik van opbrengsten uit veilingen.

** Er werden geen gegevens meegedeeld.

Bron: Europese Commissie

Slechts enkele lidstaten gaven informatie over de uitsplitsing van het gebruik van de opbrengsten per type actie (zie het werkdocumenten van de diensten van de Commissie). Zo besteden Frankrijk, Tsjechië en Litouwen de volledige opbrengsten uit de veiling van emissierechten aan projecten ter verbetering van de energie-efficiëntie van gebouwen. Bulgarije, Portugal en Spanje gebruiken het merendeel van hun opbrengsten voor de ontwikkeling van hernieuwbare energie. Polen gebruikt de voor de klimaatverandering bestemde opbrengsten grotendeels ter ondersteuning van energie-efficiëntie en hernieuwbare energie. In Duitsland wordt de volledige opbrengst uit de veiling gebruikt voor klimaat- en energiegerelateerde doeleinden, waarbij het grootste deel van deze opbrengst bestemd is voor een specifiek klimaat- en energiefonds dat een breed scala aan projecten ondersteunt. Finland sluis al zijn veilingopbrengsten door naar activiteiten die onder de officiële ontwikkelingshulp (ODA) vallen, met inbegrip van klimaatfinanciering. Het VK gebruikt ongeveer 15% van de veilingopbrengsten om gezinnen met een laag inkomen te helpen hun energiekosten te betalen.

5.3.1.2. NER 300

Het NER 300-financieringsprogramma is een mechanisme ter ondersteuning van de ontwikkeling van innovatieve technologie op het gebied van hernieuwbare energie en demonstratieprojecten voor de afvang en opslag van koolstofdioxide (carbon capture and storage of CCS). Het wordt gefinancierd door de veiling van 300 miljoen emissierechten van de EU-ETS-reserve voor nieuwkomers. Onder dit programma werden twee oproepen tot het indienen van projectvoorstellen gepubliceerd.

De tweede oproep, in juli 2014 werd gefinancierd uit de opbrengst van de verkoop van de resterende emissierechten en de niet-gebruikte middelen van de eerste oproep. Achttien hernieuwbare energieprojecten en één CCS-project werden geselecteerd die in totaal 1 miljard EUR zullen ontvangen en die voor een totaalbedrag van bijna 900 miljoen EUR aan particuliere investeringen zullen genereren. In totaal zijn de twee oproepen goed voor 2,1 miljard EUR voor 39 projecten (38 op het gebied van hernieuwbare energie en 1 CCS-project).

5.3.2. *Integratie van het klimaatbeleid in de EU-begroting*

5.3.2.1. Meerjarig financieel kader

Wat de integratie van klimaatacties in het EU-beleid betreft, zijn alle instellingen het eens dat minstens 20 % van de hele begroting onder het meerjarig financieel kader (2014-2020) aan klimaat moet worden besteed. De bijdrage aan klimaatgerelateerde uitgaven in 2014 en 2015 vertegenwoordigt bijna 13 % van de EU-begroting voor elk jaar.

Dit percentage zal naar verwachting met ingang van de begroting voor 2016 naar boven worden bijgesteld, wanneer de operationele programma's van de lidstaten uit hoofde van de Europese structuur- en investeringsfondsen worden aangenomen en de nieuwe regeling inzake rechtstreekse betalingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, met inbegrip van de vergroeningsmaatregelen, volledig ten uitvoer wordt is gelegd.

5.3.2.2. Klimaatonderzoek en innovatie

Klimaatonderzoek was een van de belangrijkste onderzoeksthema's van het zevende EU-kaderprogramma (2007-2013) en staat centraal in Horizon 2020, het nieuwe EU-programma voor onderzoek en innovatie 2014-2020 met een begroting van 79 miljard EUR. Ten minste 35 % van de Horizon 2020-begroting zal naar verwachting worden geïnvesteerd in klimaatgerelateerde doelstellingen. Dit is een forse stijging ten opzichte van de geraamde 900 miljoen EUR die zijn uitgegeven onder het zevende kaderprogramma.

De Horizon 2020 Societal Challenge "Klimaatactie, milieu, efficiënt gebruik van hulpbronnen en grondstoffen" (met een begroting van circa 3 miljard EUR) ondersteunt bijvoorbeeld onderzoeks- en innovatieprojecten ter beperking van de effecten van de klimaatverandering. Deze projecten zijn erop gericht om de druk op het milieu (oceanen, atmosfeer en ecosystemen) te analyseren en te beperken en om een beter inzicht in klimaatverandering te krijgen. Daarnaast zullen onderzoeksactiviteiten gericht zijn op de beoordeling van effecten, kwetsbaarheden en oplossingen voor aanpassing aan de klimaatverandering, de ontwikkeling van strategieën voor de vermindering van het risico op rampen en de bevordering van de overgang naar een koolstofarme maatschappij en economie.

Beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering spelen ook een belangrijke rol bij de programmering van onderzoek en innovatie in het kader van alle andere Societal Challenges, met name in de sectoren vervoer, energie, bio-economie, voeding, landbouw, en de pijler "Industrieel leiderschap".

5.3.2.3. Ondersteuning van ontwikkelingslanden

Van alle aan de OESO rapporterende donoren, hebben de Europese Unie en haar lidstaten, met een aandeel van 51 % aan officiële ontwikkelingshulp (ODA) voor de klimaatverandering, het meeste bijgedragen aan ODA op het gebied van zowel klimaatmitigatie als klimaataanpassing voor de periode 2010-2012.

In het kader van de snelle startfinanciering van 30 miljard USD waartoe de ontwikkelde landen zich hebben verbonden, zijn de EU en haar lidstaten hun belofte nagekomen door 7,34 miljard EUR toe te wijzen aan snelle startfinanciering gedurende die periode. Na afloop van de periode van snelle startfinanciering hebben de Europese Unie en haar lidstaten de klimaatfinanciering ter ondersteuning van ontwikkelingslanden voortgezet om het doel van de ontwikkelde landen om uiterlijk 2020 gezamenlijk 100 miljard USD per jaar uit zeer uiteenlopende bronnen te mobiliseren, te verwezenlijken.

Tijdens de conferentie over klimaatverandering in Doha kondigden de Europese Unie en een aantal lidstaten vrijwillige bijdragen voor de klimaatfinanciering van ontwikkelingslanden aan. De totale bijdrage zal naar verwachting meer dan 5,5 miljard EUR bedragen. Een eerste evaluatie toont aan dat dit bedrag op koers lag om in 2013 te worden geleverd³⁰.

In 2013 dienden de lidstaten hun eerste jaarverslagen bij de Commissie in over de financiële en technologische ondersteuning aan ontwikkelingslanden in krachtens artikel 16 van de verordening inzake het bewakings- en meldingsmechanisme met informatie over de jaren 2011 en 2012. De totale door de EU en haar lidstaten aan ontwikkelingslanden beschikbaar gestelde steun voor klimaatfinanciering (2011-2012) wordt per type instrument vermeld in de tabellen van het werkdocument van de diensten van de Commissie.

6. SITUATIE IN DE KANDIDAAT-LIDSTATEN EN DE POTENTIËLE KANDIDAAT-LIDSTATEN VAN DE UNIE

6.1. Kandidaat-lidstaten van de EU (Albanië, IJsland, Turkije, de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Montenegro en Servië)

Albanië is geen in bijlage I opgenomen partij. Volgens de laatste nationale mededeling uit 2009, zijn de emissies van Albanië tussen 1990 en 2000 met 70 % gedaald.

IJsland is in bijlage I als partij opgenomen en haalde zijn individuele streefcijfer voor de eerste verbintenisperiode³¹. Voor de tweede verbintenisperiode zullen IJsland, de EU en haar lidstaten een gezamenlijke emissiereductieverplichting aangaan (zie hoofdstuk 2.1).

De bkg-emissies van Turkije (exclusief LULUCF) stegen tussen 1990 en 2010 met 133 % en tussen 2011 en 2012 met 3,7 %. Turkije is weliswaar in bijlage I opgenomen als partij, maar er is in het kader van de eerste of tweede verbintenisperiode van het Protocol van Kyoto geen bkg-streefcijfer voor Turkije vastgesteld.

De voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië (FYROM) is geen in bijlage I opgenomen partij. In maart 2014 verstrekte het land zijn derde nationale mededeling aan het UNFCCC. Volgens dit document namen de totale bkg-emissies tussen 1990 en 2009 met 22 % af. Montenegro, eveneens een niet in bijlage I bij het verdrag opgenomen partij, is de totale bkg-uitstoot (exclusief LULUCF) tussen 1990 en 2003 met ongeveer 4,9 % toegenomen.

³⁰ zie http://ec.europa.eu/clima/policies/finance/documentation_en.htm. De lidstaten verstrekken in september 2014 gedetailleerde informatie over het jaar 2013.

³¹ IJsland moet de toename van emissies beperken tot minder dan 10 % gemiddeld gedurende de eerste verbintenisperiode. De emissies daalden met gemiddeld 2 % in deze periode.

Er is geen recente informatie beschikbaar voor Servië met betrekking tot de inventarissen van bkg-emissies.

6.2. Potentiële kandidaat-lidstaten van de EU (Bosnië-Herzegovina en Kosovo*)

In november 2013 diende Bosnië-Herzegovina zijn tweede nationale mededeling in. Tussen 1991 en 2001 is de totale uitstoot van Bosnië-Herzegovina met 48 % gedaald.

Er zijn geen gegevens beschikbaar zijn voor Kosovo.

* Deze aanduiding laat de standpunten over de status onverlet, en is in overeenstemming met Resolutie 1244 (1999) van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.